

REFERENCES

1. Bogin, G. (1984), "Model of linguistic identity in its relation to the varieties of text", Model yazykovoi lichnosti v ieiie otnoshenii k raznovidnostiam teksta, Thesis abstract for Doct. Sc. (Philology), 10.02.19, Leningrad, Russia.
2. Guseva, E. (2012), Dinamika termina : zaimstvovaniie. Obnovleniie metaiazyka. Razvitie lingvisticheskoi teorii [Dynamics of term : borrowing. Renewal of metalanguage. Linguistic theory development], Ultramarin, Mariupol, Ukraine, available at : http://uapryal.com.ua/wp-content/uploads/2012/09/Guseva_E.I_-DINAMIKA-TERMINA.
3. Karasik, V. (2004), Yazykovoii krug lichnosti, kontsepty, diskurs [Linguistic circle : identity, concepts, discourse], Gnozis, Moscow, Russia.
4. Karaulov, Yu. (1987), Russkii yazyk i yazykovaia lichnost [The Russian language and language identity], Nauka, Moscow, Russia.
5. Krasnykh, V. (1999), "Communication structure in the light of linguistically-cognitive approach (communication act, discourse, text)", Thesis abstract for Doct. Sc. (Philology), 10.02.19, Moscow, Russia.
6. Volkov, A. (2001), Leksikon zahalnoho ta porivnialnoho literaturoznavstva [Lexis of general and comparative lexicology], Zoloti lytavry, Chernivtsi, Ukraine.
7. Kovaliv, Yu. (2007), Literaturoznavcha entsyklopediia [Literary Encyclopedia], 2 volumes, Vol. 2, Kyiv, Ukraine.
8. Maltseva, O. (2000), "Description of linguistic identity : constructive approach", Thesis abstract for Cand. Sc. (Philology), 10.02.19, Krasnodar, Russia.

УДК 811.133.1'372'373.612.2'373.611

**СПЕЦИФІКА ПЕРЕДАЧІ МЕТАФОРИ
РОСІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ
(НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ РОМАНУ
К. ПАНКОЛЬ «ЖОВТІ ОЧІ КРОКОДИЛІВ»)**

Чуча П.О., к. філол. н., доцент

*Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій,
ул. Кияшка, 16 б, м. Запоріжжя, Україна*

nagournaia@mail.ru

У статті досліджується проблема еквівалентності передачі метафоричних образів при перекладі французького художнього тексту на українську та російську мови. Розглянуті основні перекладацькі трансформації та їх реалізація в обох мовах перекладу з урахуванням відмінностей на ментальному рівні, зумовлених національною специфікою кожної з картин світу.

Ключові слова: переклад, метафора, еквівалентність перекладу, національна картина світу.

**СПЕЦИФИКА ПЕРЕДАЧИ МЕТАФОРЫ НА РУССКИЙ И УКРАИНСКИЙ ЯЗЫКИ
(НА МАТЕРИАЛЕ ПЕРЕВОДОВ РОМАНА К. ПАНКОЛЬ «ЖЕЛТЫЕ ГЛАЗА КРОКОДИЛОВ»)**

Чуча П.О.

*Запорожский институт экономики и информационных технологий,
ул. Кияшко, 16 б, г. Запорожье, Украина*

В статье исследуется проблема эквивалентности передачи метафорических образов при переводе французского художественного текста на украинский и русский языки. Рассмотрены основные переводческие трансформации и их реализация в обоих языках перевода с учетом различий на ментальном уровне, обусловленных национальной спецификой каждой из картин мира.

Ключевые слова: перевод, метафора, эквивалентность перевода, национальная картина мира.

**SPECIFIC OF TRANSFER OF METAPHOR
INTO RUSSIAN AND UKRAINIAN LANGUAGES
(BASED ON TRANSLATION OF THE NOVEL
BY K. PANKOL «LES YEUX JAUNES DES CROCODILES»)**

Chucha P.O.

*Zaporizhzhya Institute of Economics and Information Technologies,
Kyashko str., 16b, Zaporizhzhya, Ukraine*

This article examines the problem of equivalent transmission of metaphorical images while translating French literary text into Ukrainian/Russian. The basic translation transformation and their implementation in both languages, translation of the differences of mentalities caused by national specifics of each of the world pictures. Numerous attempts to identify the essential characteristics of metaphors in domestic and global linguistics do not give a clear answer to these questions, which determines the relevance of the study. The aim is to analyze the Russian and Ukrainian translations of novel by K. Pankol «Les yeux jaunes des crocodiles» and the transmission of metaphors in both languages.

Traditionally distinguish structurally equivalent variants (translation metaphor metaphors preserving image and structure) and structurally non-equivalent (translated by comparison or neutral vocabulary as a result of non-lexical and syntactic systems as original and translation). Metaphor is the author models the knowledge of reality, a specific image of reality that when interpreting updates the counter compression metaphorical meaning in the target language (the so-called «counter-strategy metaphor» or «strategy adequately identify the author's intention»).

The analysis showed that during the transfer of metaphor in both languages are found both fully equivalent counterparts as well as built in the target language own metaphorical images narrowing metaphor, metaphorical image deployment in comparison, the loss due to transmission metaphor into neutral vocabulary. The above-mentioned modes of translation of metaphors in fiction is differently implemented in languages, on the one hand, determined by the skill of the teacher, and on the other hand, shows the difference between models of mentalities in the national picture of the world.

Most metaphors find their figurative counterparts in languages of translation, indicating the possible identity of European paintings in the world, or at least a sufficient number of so-called basic metaphors that, according to the theory of Lakoff-Johnson underlie our thinking. However, some metaphors and their equivalents are already established, and equivalents are their authors' occasional images, interpreted quite well. It may also indicate the presence of certain universals common for French and for the Russian-Ukrainian and world views.

Thus, the problem of translation equivalence remains valid, as there is no universal model, since in each case the author's intent translator interprets and carries out counter-metaphor. Successful translation depends on a successful combination of aptly embedded metaphorical meaning and choice of language for transmission.

In addition, note the discrepancies identified during the comparative analysis of differences in mass transfer metaphor, which suggests not only the absence of equivalent means in a particular language or qualifications of translator, but the difference in nation's, which verbalizes images worldview

Key words: translation, metaphor, translation equivalence, the national picture of the world.

Традиційно питання перекладу метафор досліджується з огляду на еквівалентність результатів, а засоби перекладу зводяться до передачі метафоричної одиниці з урахуванням семантичної і національно-специфічної спрямованості тексту, передачі порівнянням або розшифровки сенсу метафори. Окрім того, вважається, що успішність перекладу метафори залежить від культурного досвіду і доданих семантичних асоціацій, а також можливості бути відтвореною в мові-реципієнті, залежно від ступеня відповідності в кожному конкретному випадку [5, с. 43].

У рамках теорії еквівалентності вчені виокремлюють структурно-еквівалентні варіанти (переклад метафор метафорами зі збереженням образу і структури, ширшою інформацією порівняно з оригіналом або «звуженням» інформації) і структурно-нееквівалентні (переклад порівнянням внаслідок невідповідності лексичних і синтаксичних систем мов оригіналу та перекладу або навіть переклад нейтральною лексикою, коли неможливо віднайти еквівалентний образ у мові перекладу) [1, с. 63]. Науковці зауважують, що метафора є авторською моделлю пізнання реальності, специфічно пережитим компресованим образом навколишньої дійсності, у якому закладено спосіб розуміння

змісту та який під час інтерпретації актуалізує в концептуальній системі перекладача гнучкі когнітивні структури та здатність до моделювання нових конфігурацій сенсу, зустрічну компресію метафоричного сенсу в мові перекладу (т. зв. «стратегія зустрічної метафоризації» або «стратегія адекватного виявлення авторського задуму»). Однак метафоричні зв'язки на базі певної інтегративної ознаки ніколи цілком не усвідомлюються реципієнтом, а тому не завжди передані в перекладних версіях [2, с.19].

У сучасному мовознавстві зростає інтерес до вивчення найрізноманітніших проблем перекладу, зумовлений необхідністю вирішити цілу низку лінгвістичних завдань. Учених наразі цікавить не стільки результат метафоричного творення образів, скільки динаміка, вивчення якої допомагає досягнути механізми побудови метафор у мові перекладу – від ментальних образів до їхнього вербального закріплення. Численні спроби виявити сутнісні характеристики метафори та стратегій її перекладу [3–4; 9] не дають однозначної відповіді на ці питання, що зумовлює актуальність цієї роботи.

Метою статті є аналіз російського та українського перекладів роману К. Панколь «Les yeux jaunes des crocodiles» та особливостей передачі метафор обидвома мовами.

Необхідно зауважити, що відсоток повністю еквівалентних відповідників залежить від художнього твору, типу метафори, майстерності перекладача та інших факторів [1, с. 63]. Проведений аналіз метафоричних відповідностей у романі К. Панколь на матеріалі їхніх російсько- та українськомовних перекладів показав, що більшість метафор знаходить свої образні відповідники в мовах перекладу, що доводить можливу тотожність картин світу в європейців, або, принаймні, наявність достатньої кількості базових метафор, що, згідно з теорією Лакоффа-Джонсона [3], лежать в основі нашого мислення. Разом із тим, що деякі метафори та їхні еквіваленти є вже досить усталеними, відповідники є і серед авторських оказіональних образів, і перекладачі передають їх досить успішно. Це також може свідчити про існування певних універсалій, спільних і для французької, і для україно- та російськомовної картин світу.

Переважно **структурні еквіваленти** для перекладу метафор є серед образів, універсальних для будь-якої картини світу, незалежно від національної належності, а саме – страх, горе, гнів, сумління, плітки і т. ін. Так, метафорична модель страху, що кільцем стискає горло або груди, виявляється правильною та чудово вписується в обидва варіанти перекладу:

(1) *Une nouvelle peur l'étreignit à la gorge...* [10, р. 50] – *Страх сдавил ее горло...* [6, с. 39]– *Новий страх стиснув її горло...* [7, с. 39].

У деяких випадках перекладач може змінювати конфігурацію моделі. Так, у наступному прикладі метафора страху як важкого предмета, що давить на груди та заважає дихати, повністю збігається в українському та французькому варіантах (*barre*=поперечина), і змінюється в російському перекладі, трансформуючись у кільце. Враховуючи анатомічну форму грудної клітини, такий переклад вважається нам влучнішим:

(2) *Elle aurait pu indiquer précisément où elle avait peur, mesurer la longueur, l'épaisseur, le diamètre de la barre qui lui écrasait le plexus et l'empêchait de respirer* [10, р. 45] – *Она могла точно указать в организме место, в котором сидел страх, измерить толщину и диаметр кольца, которое сдавило ей грудь и мешало дышать* [6, с. 36] – *Вона могла б точно сказати, де вона боїться, виміряти довжину, товщину діаметр поперечини, яка тисне їй на сплетіння, перешкоджає дихати* [7, с. 35].

Так само інші універсальні емоції подаються в багатьох європейських культурах у вигляді базових метафоричних моделей, що дозволяє без проблем відшукувати абсолютні еквіваленти. Наприклад, гнів, що несподівано та стихійно заповнює людину:

(3) *La colère l'envahit* [10, p.17] – *Внезапно его охватил гнев* [6, с.16] – *Ураз його обійняв гнів* [7, с.15].

Іноді така модель може коригуватися перекладачем, якщо у відповідній мові перекладу вплив певної емоції розглядається мовцями як такий, що відрізняється від мови оригіналу. Так, у французькій мові гнів букв. «блокує лоб» (*bloquer le front*), тоді як у російській мові він стискає голову обручем, а в українській – бухає в голову:

(4) *Il sentit la colère lui bloquer le front et taper sur ses tempes* [10, p.17] – *Гнев стиснув голову обручем, застучал в висках* [6, с.16] – *Він відчув, як гнів бухнув йому в голову, стиснув скроні* [7, с.15].

В іншому прикладі ми бачимо, як докори сумління (в оригіналі букв. «щипки совісті») передаються схожими, але не тотожними метафорами (у рос. – укол совести, в укр. – шемкий докір), в основі яких, однак, лежить одна базова метафора – сумління, що коле або щипає, тобто завдає невеликих, але дуже неприємних фізичних незручностей. У тому ж прикладі спогади, що вивітрюються, в усіх трьох мовах передаються абсолютно еквівалентними образами:

(5) *Il lui arrivait parfois d'éprouver un pincement de remords... il les enlaçait plus fort, et le souvenir s'évanouissait* [10, p. 19–20] – *Порой ему случалось испытать легкий укол совести... Но стоило сжать малышек покрепче, и воспоминание улетучивалось* [6, с. 18] – *Інколи його сповнював шемкий докір... він це дужче стискав їх, і спогад вивітрювався* [7, с. 17].

Еквіваленти знаходяться також під час передачі багатьох інших емоційних станів людини, і наявність паралельних метафоричних образів у різних європейських народів свідчить про подібність національних картин світу, оскільки ментальні процеси та емоції уявляються та вербалізуються схожим чином, що значно полегшує процес перекладу. Так, у наступному прикладі метафора *cracher son venin*, що має зміст «наговорити неприємних речей», передається обидвома мовами абсолютно тотожними засобами (выплеснуть свой яд, виплюнути свою отруту), що свідчить про наявність універсальної моделі «неприємні слова – це отрута» в кожній з досліджуваних мов та відповідних картин світу:

(6) *C'était plus fort qu'elle: il fallait qu'elle crache son venin* [10, p. 70] – *Но удержаться она не могла: ей надо было выплеснуть свой яд* [6, с. 53] – *Це було сильніше од неї: вона мусила виплюнути свою отруту* [7, с. 53].

Слід відзначити, що, окрім еквівалентних метафоричних відповідників, існує велика кількість образів, які інколи буває складно перекласти іншими мовами, а отже, перекладач має сконструювати в мові перекладу **власну метафору**, що відображала б авторський задум. У прикладі (7) ми бачимо, як метафора *poisonner* (букв.: пробивати дірку в чомусь, компостувати) передається перекладачами в кожній мові по-різному, в основу метафоризації кладеться відмінна ознака – у російськомовному варіанті «закомпостувати когось» означає «видеть насквозь», в україномовному «пробити дірку» = схопити на гачок:

(7) *Tu veux que je te dise : elle te poisonne, cette gamine* [10, p. 87] – *Видит прямо насквозь* [6, с. 64] – *Хочеш, я скажу тобі: та дівка хапає мене на гачок* [7, с. 66].

У прикладі (8) для передачі метафори *glacer qn avec son regard* (букв.: заморозити когось своїм поглядом) перекладачами добираються власні метафори, виходячи із можливостей кожної з мов перекладу. Так, російською такий образ подається оксюмороном «испепелить ледяным взглядом», а українською такий погляд «паралізує». В обох варіантах бачимо творчий акт перекладу зі збереженням авторських інтенцій

метафоричними засобами різних мов, хоча базова модель «крижаний погляд» знайдеться в кожній з них:

(8) *Le regard que lui lança alors Hortense la glaça* [10, p. 49] – Гортензія испепелила ее взглядом, Ледяным, презрительным взглядом [6, с. 38] – Погляд Гортензії паралізував її. [7, с. 38].

Тож часом метафора в процесі перекладу трансформується та втілює перекладацьке бачення твору в одній мові, і зберігається або навіть втрачається в іншій мові, як у таких прикладах:

(9) *Le Cure-dents constipé* [10, p. 79] – Вот уж правда Зубочистка [6, с. 59] – Шкодував лише за тим, що одружився з Генрієттою, бундючним жандармом [7, с. 60].

(10) *Hortense était si attachée à son père, elle le trouvait si « chic », si « classe », et lui se mettait en quatre pour lui plaire* [10, с. 44] – Гортензія так прив'язана к отцу, она его считает таким «шикарным», таким «класным», а он готов достать луну с неба, чтобы ей угодить [6, с. 35] – Гортензія була так прив'язана до батька, вважала його «чарівним», «класним», а він робив усе можливе, щоб їй подобатися [7, с. 34].

(11) *Elle doit pas être facile à traire!* [10, с. 84] – Небось уболтать ее нелегко, а? [6, с. 63] – Її нелегко доїти [7, с. 64].

В окремих випадках під час перекладу **метафоричний образ звужується** і зберігається лише частково. Так, наприклад, французька метафора *bavardage mitraille* (букв.: швидкий темп розмови, подібний до черги з автомату) російською перекладається нейтральним розмовним *болтовня*, українською – більш вдало – тріскотня, однак ця метафора не передає повністю оригінального образу, інформація про автоматну чергу втрачається, тому можна вважати таку передачу образу звуженням метафори:

(12) *Je dois appartenir à un autre monde, pensait Joséphine en écoutant le bavardage mitraille de sa soeur* [10, p. 29] – Видно, я на другій планеті живу, думала Жозефіна, слухая болтовню сестри [6, с. 25] – «Я, певно, належу до іншого світу», – думала Жозефіна, слухаючи тріскотню своєї сестри [7, с. 24].

Як зауважують дослідники, близько половини метафор під час перекладу втрачає свою образність та перекладається за допомогою **порівняння** або ж навіть зовсім нейтрального мовного засобу [1, с. 63]:

(13) *Un gâteau de néon scintillant qui les narguait au loin* [10, p. 19] – Город сиял, как большой неоновый пирог, а они издали облизывались на него [6, с. 18] – Блискотливий неоновий пиріг, який манив здалеку [7, с. 16].

У наступному випадку перекладачі, не знайшовши засобів передачі оригінальної метафори (букв.: вона на смак, наче колючий дріт), вдаються до порівняння, при цьому прагматичний ефект впливу на читача помітно знижується:

(14) *Elle a un goût de fer barbelé, pensa-t-elle après l'avoir embrassée* [10, p. 40] – Она будто отгородилась колючей проволокой! [6, с. 33] – Вона вся наче колючий дріт, подумала Жозефіна, поцілувавши доньку [7, с. 32].

Проаналізувавши матеріал перекладів українською та російською мовами, ми бачимо, що в деяких випадках метафора досить вдало передається в одній мові еквівалентом або власною метафорою. Однак за відсутності лексичних або синтаксичних засобів в мові перекладу іноді неможливо підібрати влучний еквівалент, що повністю передавав би задум автора. У такому випадку відбувається деметафоризація, **втрата** образу. Так, порівнюючи метафори та їх переклад у наступних прикладах, ми бачимо, що варіанти «ткати в кнопки на пульте» або «перебирати пальцями» перебувають досить далеко

від образу *pianoter sur la télécommande* (букв.: грати на пульті, як на піаніно), незважаючи на повне збереження інформації:

(15) *Il s'allongeait sur le canapé, pianotait sur la télécommande* [10, р. 21] – *Лежал на диване, тыкал в кнопки на пульте* [6, с. 19] – *Розлягався на канапі і, перебирає пальцями по дистанційному пульті* [7, с. 18].

Так само «в міру повненька» або «обворожительная блондинка» лише частково інформує нас щодо портрету молодої жінки, до якої автор вживає метафору *crémeuse à souhait* (букв.: страва ніжної, кремової консистенції):

(16) *C'était une petite blonde vive, crémeuse à souhait* [10, р. 22] – *Маленькая, подвижная, обворожительная блондинка, к тому же робкая и застенчивая, что придавало ему еще больше уверенности в себе* [6, с. 20] – *Дрібненька, в міру повненька, жвава блондинка своєю сором'язливістю і стриманістю підбадьорювала його й надавала йому впевненості.* [7, с. 19].

Отже, аналіз перекладу метафоричних відповідностей роману К. Панколь, підкріплений результатами досліджень учених, показав, що проблема еквівалентності перекладу залишається досить актуальною, однак не існує універсальної моделі, оскільки в кожному випадку перекладач інтерпретує авторський задум та здійснює зустрічну метафоризацію. Успішний переклад залежить від вдалого поєднання закладеного метафоричного змісту та влучного вибору засобів мови перекладу для його передачі.

Як бачимо, під час передачі метафор обидвома мовами трапляються і повністю еквівалентні відповідники, і побудовані в мові перекладу власні метафоричні образи, звуження метафори, розгортання метафоричного образу в порівняння, втрата метафори через передавання її нейтральною лексикою. Згадані вище моделі перекладу метафор у художньому тексті по-різному реалізуються в мовах перекладів, що, з одного боку, зумовлюється ступенем включення перекладача до т. зв. зустрічної метафоризації, і, з іншого боку, демонструє відмінність моделей на ментальному рівні в національних картинах світу.

Окремо слід відзначити розбіжності, що були виявлені під час порівняльного аналізу російськомовного та україномовного перекладів роману К. Панколь «*Les yeux jaunes des crocodiles*». Відмінності в засобах передачі метафор різними мовами свідчать не лише про відсутність еквівалентних засобів у певній мові, або ж про кваліфікацію перекладача, але й про відмінність світосприйняття нації, що вербалізує образи, адже тотожність або розбіжність концептуальних картин світу дозволяє простежити тотожні або паралельні метафоричні образи та засоби їх передачі в різних мовах.

Запропонований порівняльний аналіз є лише одним із можливих досліджень у рамках заданої проблематики та свідчить про безліч інших перспектив у перекладознавчій інтерпретації метафори із залученням більш віддалених мов і національних картин світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вошина О.Е. Особенности перевода индивидуально-авторской метафоры С. Моэма / О.Е. Вошина // Вестник ВГУ, Серия лингвистика и межкультурная коммуникация, 2003. – № 2. – С. 60–65.
2. Губернаторова Э.В. Метафора как компрессированный компонент перевода: деятельностный аспект : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 / Э.В. Губернаторова. – Барнаул, 2003. – 180 с.
3. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон // Теория метафоры – М. : Прогресс, 1990. – С. 387–416.

4. МакКормак Э. Когнитивная теория метафоры / Э. МакКормак // Теория метафоры – М. : Прогресс, 1990. – С. 358–387.
5. Маругина Н.И. Когнитивный аспект перевода метафоры (на материале перевода повести М.А. Булгакова «Собачье сердце» и ее переводов на английский язык). / Н.И. Маругина // Язык и культура. – 2008. – №4. – С. 42–52.
6. Панколь К. Желтоглазые крокодилы / К. Панколь ; пер. Е. Брагинской– М., 2014. – 640 с.
7. Панколь К. Жовті очі крокодилів / К. Панколь – К. : Махаон, 2012. – 656 с.
8. Шикалов С.В. Способы перевода метафор в концепции Питера Ньюмарка. [Электронный ресурс] / С.В. Шикалов – Режим доступа: <http://www.thinkaloud.ru/science/shik-newmark.pdf>
9. Newmark P. A Textbook of Translation / P. Newmark – Harlow : Pearson Education Limited, 2008. – 292 p.
10. Pancel K. Les yeux jaunes des crocodiles / K. Pancel – Ed. Albin Michel, 2006. – 920 p.

REFERENCES

1. Voshina, O.E. (2003) Osobennosti perevoda individualno-avtorskoi metafory S.Moema, VESTNIK VGU, Seriya lingvistika i mezhkulturaia kommunikatsiia, no. 2, pp. 60–65.
2. Gubernatorova, Ye.V. (2003) Metafora kak kompressirovannyi komponent perevoda: deiatel'nostnyi aspekt : Dis. ... kand. filol. nauk : 10.02.19, Barnaul.
3. Lakoff, G. and Johnson, M. (1990) Metafory, kotorymi my zhivem, Teoriia metafory, Moscow, Progress, pp. 387–416.
4. MakKormak, E. (1990) Kognitivnaia teoriia metafory, Teoriia metafory, Moscow, Progress, pp. 358–387.
5. Marugina, N.I. (2008) Kognitivnyi aspekt perevoda metafory (na materiale perevoda povesti M.A. Bulgakova «Sobachie serdtse» i ieie perevodov na angliiskii yazyk), Yazyk i kultura, no. 4, pp. 42– 52.
6. Pankol, K. (2014) Zheltoglazye krokodily, transl. E. Braginskaia, Moscow, Russia.
7. Pankol, K. (2012) Zhovti ochi krokodyliv, transl. Yu. Kravets, Kyiv, Makhaon, Ukraine.
8. Shikalov, S.V. Sposoby perevoda metafor v kontseptsii Pitera Niumarka, available at: <http://www.thinkaloud.ru/science/shik-newmark.pdf>
9. Newmark, Peter. (2008) A Textbook of Translation, Harlow, Pearson Education Limited.
10. Pancel, K. (2006) Les yeux jaunes des crocodiles, Ed. Albin Michel.